

Lausunto

12.12.2022

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Ehdotetun sääntelyn taustalla on kansainvälisesti poikkeuksellinen tilanne, jossa Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja geopoliittinen vaikuttaminen ovat johtaneet Euroopassa energian hintojen merkittävään nousuun. Tämä kehityskulku aiheuttaa Euroopan kansalaisille ja yrityksille suuria haasteita. Pohjanmaan maakunnassa investoidaan vihreän siirtymän edellyttämään uusiutuvaan energiaan, ja maakunnan liitto haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

Sääntelyn on oltava mahdollisimman lyhytkestoista, oikeudenmukaista ja tasapuolista

EU-asetuksessa lähtökohtana on, että yritykset eivät tekisi kohtuuttoman suuria voittoja tässä uudessa maailmantilanteessa. Nopealla aikataululla laadittujen säädösten haasteena on niiden vaikutuksien heikko ennustettavuus. Jäsenmaat implementoivat EU-lainsäädäntöä eri tavoilla ja tämä voi asettaa energia-alan yhtiöt eriarvoiseen asemaan EU:n sisällä. On tärkeää, etteivät suomalaiset energia-alan yhtiöt jää muiden jäsenmaiden yhtiöitä heikompaan kilpailuasemaan. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ylimääräisen veron on esitetty olevan voimassa verovuoden 2023 ajan. Kansallisen lainsäädännön aikajänteen on vastattava EU-asetuksen aikajännettä. Näistä syistä on varmistettava, että ehdotettu sääntely on mahdollisimman lyhytkestoinen, oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohderyhmilleen. Valmistelun lähtökohtana on oltava lain väliaikaisuus. Energia-alan kannettavaksi ei saa missään nimessä jäädä pysyviä verotusmuotoja.

Energia-alan yhtiöiden erilaiset taloudelliset asemat on huomioitava riittävällä tavalla

Ehdotettu sääntely on luonteeltaan varsin yksityiskohtaista, ja vaarana on, että eroavaisuuksia yhtiöiden taloudellisessa asemassa ja oman pääoman muodostumisen historiaa ei ole riittävästi huomioitu. Tämä liittyy muun muassa ehdotuksiin sähköliiketoiminnan oman pääoman määrään, sen tuottoon ja tappioiden huomioimiseen.

Kannattavuus vaihtelee eri energia-alan yhtiöiden välillä, ja siksi tappioiden huomioiminen olisi aiheellista. Tuulivoimakehittämisessä sovelletaan usein PPA-sopimuksia, joita solmineet tuottajat ovat tehneet merkittäviä tappioita nykyisillä sähköhinnoilla. Tästä johtuen aiempien vuosien tappiot on saatava vähentää verotuksessa. Ehdotuksen mukaan verotuksen ulkopuolelle jäävät voittoa tuottamattomat Mankala-yhtiöt. Näiden lisäksi on myös olemassa pieniä osakeyhtiöitä, jotka myyvät sähköä yhtiön osakkeille hallituksen päättämällä hinnalla, joka on merkittävästi nykyistä markkinahintaa matalampi. Myös näitä toimijoita olisi järkevää rajata verotuksen ulkopuolelle, esimerkiksi säätämällä liikevaihdolle alaraja.

Lopuksi on todettava, että sähköliiketoiminta on kuitenkin kilpailtu ala, johon liittyy suuria riskejä. Tästä johtuen on tärkeää, että ehdotettu sääntely käsitelisi energia-alan yhtiöitä mahdollisimman neutraalisti. Vihreän siirtymän edistämisen näkökulmasta on tärkeää varmistaa, että vaikutukset investointeihin olisivat mahdollisimman alhaiset. Kasvavien korkojen ja inflaation valossa korkeimman sallitun tuoton tulisi olla korkeampi kuin esitetty 5 %.

Mats Brandt

Kimmo Riusala

Maakuntajohtaja

Aluekehitysasiantuntija

Brandt Mats

Österbottens förbund Pohjanmaan liitto Regional Council of Ostrobothnia